

3. Shrnutí výsledků projektu demografie podniků

Předmětem analýzy je populace ekonomických subjektů v ČR s mezinárodním srovnáním v rámci společného mezinárodního projektu koordinovaného Eurostatem. Výsledky se opírají o analýzu dat provedenou na základě společné metodiky a vycházejí z populace ekonomických subjektů tak, jak byla vytvořena z registru ekonomických subjektů.

Počet ekonomických subjektů v ČR i přes zpomalování míry růstu neustále roste. Na celkové populaci ekonomických subjektů se podílejí zhruba 80% fyzické osoby, i když je patrný pozvolný růst podílu právnických osob a pozvolný pokles fyzických osob v rozmezí 4% za celé období 2000 – 2007. Tento trend je odrazem průběhu vzniků a zániků ekonomických subjektů, kdy dlouhodobě počty vzniklých ekonomických subjektů převažují nad zaniklými a jejich vzájemný poměr se udržuje trvale nad hranicí 1,7 násobku ve prospěch vzniklých subjektů.

Demografie podniků přináší základní charakteristiky ekonomicky aktivních podniků na základě vyhodnocení dat za roky 2000 - 2006 pro populaci podniků:

Aktivní podniky

Počet aktivních podniků se v období 2000 – 2003 plynule zvyšoval až o 4,1% a dosáhl výše 1 021 tis. aktivních podniků, což představovalo polovinu celkové populace ekonomických subjektů zahrnutých do BDP v roce 2003. Roky 2004 a 2005 jsou charakterizovány poklesem počtu aktivních ekonomických subjektů až na 989 tis., což představuje pokles až na 47,4% podíl na všech ekonomických subjektech zahrnutých do BDP, a výrazně se tento stav nemění ani v roce 2006.

Celková průměrná velikost aktivního podniku dosáhla v roce 2006 výše 4,8 zaměstnané osoby a nepředstavuje žádnou výraznou změnu. V celém sledovaném období 2000-2006 kolísá v rozmezí 4,4 až 4,8. U právnických osob dosáhla průměrná velikost aktivního podniku 21,1 zaměstnaných osob a u fyzických osob dosáhla 1,6 zaměstnané osoby.

Vzniklé podniky

Podíl vzniklých podniků na populaci aktivních podniků se postupně snižuje až na 8,7% v roce 2005, v roce 2006 mírně narostla na 9,2%. V mezinárodním srovnání se ČR v roce 2006 zařadila do středu intervalu, ve kterém se míra vzniku pohybuje v rozmezí 6,7% – 15,8%. Z výsledků již není patrný rozdíl mezi novými členskými zeměmi a zeměmi EU-15.

Vzniklé podniky se podílejí na celkové zaměstnanosti v průměru 3,5%, což představuje střední hodnotu v mezinárodním srovnání, kde se podíl zaměstnanosti pohybuje v rozmezí 2% – 5%.

Průměrná velikost vzniklých podniků ve sledovaném období dosahuje 1,6 zaměstnané osoby, u právnických osob je to 3,7 zaměstnané osoby, u fyzických osob je na úrovni 1,1 zaměstnané osoby; v mezinárodním srovnání se ČR řadí k většině zemí, kde se průměrná velikost vzniklých podniků pohybuje uvnitř intervalu mezi 1 – 3 zaměstnanými osobami.

Přežívající podniky

V průměru 80% podniků přežívá jeden rok po svém vzniku, 64% podniků přežívá dva roky od svého vzniku, 54% přežívá tři roky a necelých 48% čtyři roky od svého vzniku a 42% pět let od svého vzniku. V mezinárodním srovnání patří míra přežití podniků v ČR k jedné z nejnižších ve všech sledovaných pěti letech po svém vzniku, v ostatních zemích (s výjimkou Bulharska a Maďarska) se pohybuje míra přežití vždy na vyšší úrovni (v řádu jednotek %).

Průměrná velikost podniků se postupně zvyšuje z průměru 1,6 zaměstnané osoby v roce vzniku o 0,3 - 0,7 zaměstnané osoby za rok přežití. Zaměstnanost v přežívajících podnicích se postupně zvyšuje, ve druhém roce přežití se navyšuje řádově o 34% a po pěti letech přežití až na 72%.

Zaniklé podniky

Podíl zaniklých podniků na populaci aktivních podniků se pohybuje v rozmezí 9% - 11%, v mezinárodním srovnání se pohybuje míra zániku v rozmezí 4,1% - 13,4% a ČR se tak řadí mezi země s vyšší mírou zániku.

Zaniklé podniky se v roce svého zániku podílejí na celkové zaměstnanosti v průměru 3,0%. Průměrná velikost zaniklých podniků dosahuje 1,3 zaměstnané osoby, u právnických osob 3,0 zaměstnané osoby, u fyzických osob 1,1 zaměstnané osoby.

Závěrem

Celkové výsledky za ČR jsou srovnatelné s ostatními zeměmi EU, které se účastní projektu. V nadcházejících letech počínaje rokem 2009 budou data o demografii podniků pravidelně povinně vyhodnocována ve všech členských zemích EU a bude tak možné provádět porovnání vývoje demografie mezi všemi členskými zeměmi EU.